

Niemeyer Tabaksmuseum, het laatste hoofdstuk

Arjan de Haan (xzeroxz@gmail.com)

Het sluiten van het Niemeyer Tabaksmuseum in Groningen zal voor niemand meer nieuws zijn, maar omdat het om een van de laatste oude fabriekscollecties in de wereld gaat leek het mij goed om nog eenmaal stil te staan bij deze mooie collectie.

Korte geschiedenis

De tabaksfirma Theodorus Niemeyer B.V. werd op 25 maart 1819 opgericht door Meindert Niemeyer te Groningen. Het bedrijf is lange tijd een familiebedrijf geweest, voortvloeiend uit een handel in koloniale waren. Deze zaak lag in de beginperiode net buiten de stad en men verkocht producten uit de koloniën waaronder tabak. Onder leiding van zoon Theodorus Niemeyer begint de firma met het produceren van tabak voor andere firma's zoals 'de Bijenkorf' en 'de Tabakshandel'. De handel onder hun eigen merknaam 'het wapen van Rotterdam' bleef in die tijd gewoon doorgaan. Naast de productie van tabak werd er tevens begonnen met de productie van koffie en thee.

Het bedrijf bleef groeien, en in de twintigste eeuw begon men zich ook te richten op de internationale markten. In 1969 bestaat Theodorus Niemeyer B.V. 150 jaar. Dit wordt bekroond (letterlijk) met het predikaat 'koninklijk'.

Het bedrijf is lang zelfstandig gebleven, maar uiteindelijk in 1990 gaat het op in de internationale Rothmans groep. Negen jaar later, in 1999, fuseert dit bedrijf met BAT (British American Tobacco), en daar is Theodorus Niemeyer B.V. tot op de dag van vandaag een onderdeel van.

De collectie

Eind jaren 50 'van de vorige eeuw wordt op initiatief van de tabaksfabrikant het Niemeyer Tabaksmuseum opgericht. De kern van de nieuw te vormen collectie was de privéverzameling van G.A. Brongers. In de daaropvolgende jaren werd de collectie onder het bezielenden curatorschap van Brongers nog verder uitgebreid. In 1968 koopt Niemeyer het middeleeuwse 'Gotische Huis' in de Brugstraat in Groningen en schenkt het aan de gemeente Groningen. In een deel van het gerestaureerde pand zal de inmiddels vermaarde historische tabakscollectie van het bedrijf worden gehuisvest. Het beheer wordt ondergebracht bij het Noordelijk Scheepvaartmuseum dat in

hetzelfde pand en in het aangrenzende 'Canterhuis' gehuisvest is.

Een van de hoogtepunten voor de collectie is de reizende tentoonstelling, die door toenmalig conservator T. Helperi Kimm is samengesteld, en onder andere te zien is Bremen, Parijs, en Wenen.

Uiteindelijk sluit op 31 december 2010 het museum de deuren.

De opheffing

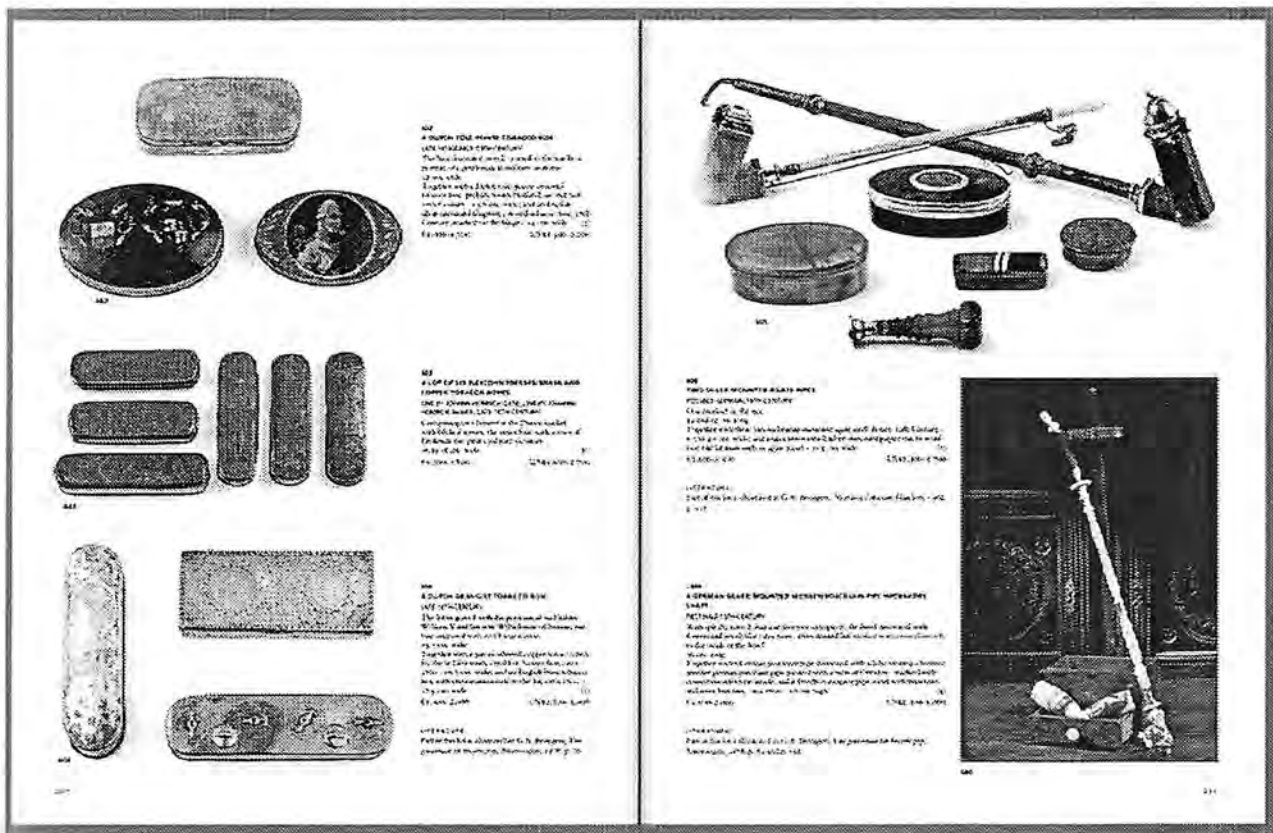
Het museum heeft haar uiterste best gedaan om de collectie op een zorgvuldige manier af te stoten.

Allereerst blijft een klein deel van de collectie die belangrijk is voor de historie van Noord Nederland in het Scheepvaartmuseum.

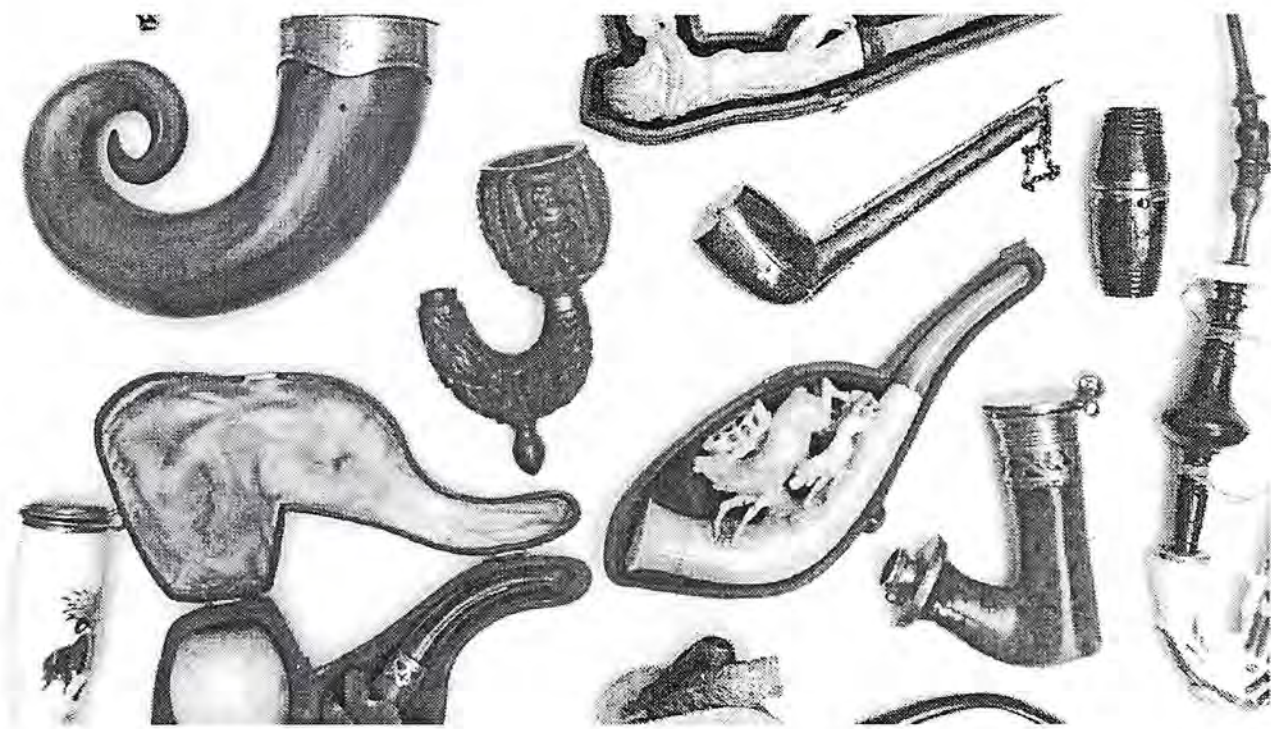
Vervolgens hebben de Nederlandse musea de mogelijkheid gehad om stukken uit de collectie te kopen, en een significant deel van de groep pijpen is opgenomen in de collectie van het Pijpenkabinet. Een stukje van het Niemeyer Tabaksmuseum leeft dus nog voort als museumcollectie.

Het resterende deel van de collectie wordt ter veiling aangeboden. Bij het ter

perse gaan van dit nummer is het eerste deel inmiddels geveild bij Christies Amsterdam (21 en 22 juni). Dit deel omvat vooral de tabakspotten, tabaksdozen, snuifdozen en precolumbiaans materiaal. Dit deel van de collectie is nog te zien op de website van Christies.

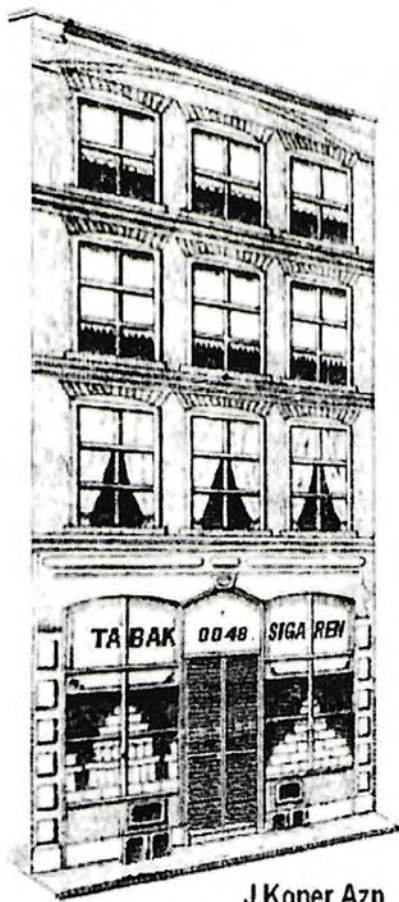

Het tweede deel zal geveild worden bij Veilinghuis van Spengen in Hilversum. Bij deze groep zitten ook een aantal topstukken, maar interessanter zijn de "kleinere goden", de snuifdozen, de pijpen, de bodemvondsten etc. Deze collectie wordt momenteel omschreven en gefotografeerd. Binnenkort zullen deze objecten te zien op de website van Veilinghuis van Spengen (www.vanspengen.com), Er zal een melding komen te staan op de website van de PKN.

De kijkdagen voor deze veiling zijn 26 t/m 28 augustus, en de veiling is van 29 augustus t/m 6 september. De Niemeyer collectie zal op één dag geveild worden.

Voor vragen over deze veiling kunt u contact opnemen met het veilinghuis; 035-6400989, en voor specifieke informatie over de objecten kunt u contact opnemen met Arjan de Haan, 06-51192951 of xzeroxz@gmail.com.

J.Koper Azn
Prinsengracht 00.48

Pui van de tabaks-
winkel van J. Koper.
Zie pagina 2412

Fragment van een
presentatiepijp.
Zie pagina 2394

Meerschuiimpijp uit de collectie van Niemeyer.
Zie pagina 2419